

BIOFŰ ÉS LEGELTETÉS (3)

Folytatjuk és egyben befejezzük sorozatunkat. Az előző két számban a biogyeptermesztés és a biolegelő eltartó képességéről írtunk. (A szerk.)

Öt eltérő adottságú gazdaság

A vizsgálatba vont gazdaságok húsmarha legelőinek (16 legelő) eltérő volt az ökológiai és termeszési körülménye, de a legjellemzőbb 5 gazdaságot mutatjuk be.

A **szikszói** és a **telkibányai** húsmarhalegélők viszonylag kedvező környezeti adottságúak, általában félintenzív művelésű gyepek, ahol a kedvező harmatképződés pozitívan befolyásolta a termés mennyiségét és annak az évi megoszlását. A **fancsali** és a **baktakéki** gyepek felújított dombvidéki húsmarhalegélők. A **mezőnagyimihályi** gazdaság szikes talajú gyepe sziki csenkeszes vezérnövényű, kedvezőtlen termést adó „feltétlen” legelők közé tartozik.

A vonatkozó adatokból megállapítható, hogy a különböző környezeti adottságú, javított legelőknél **eltérő számú állat tartható** megbízhatóan. A jobb legelők hektáronként 1-2 kifejlett húsmarhát és szaporulatát tudják eltartani, míg a mostohább körülmények között lévő mezőnagyimihályi gyepek 0,5-1 hústehén és szaporulata eltartására képesek.

A fűtermés növedékenkénti egyenlőtlen megoszlása következtében a termés egy jelentős részét – főleg az első növedék hasznosításánál – **kaszálással célszerű betakarítani**, ugyanakkor a vegetációs idő, illetve a legeltetési időszak vége felé kiegészítő takarmányról, vagy legelőről kell gondoskodni.

Mindezek az adatok a *hivatkozott ábrán jól láthatók*, mivel a vizsgált legelőknél 1,8

Hortobágyi biolegelő

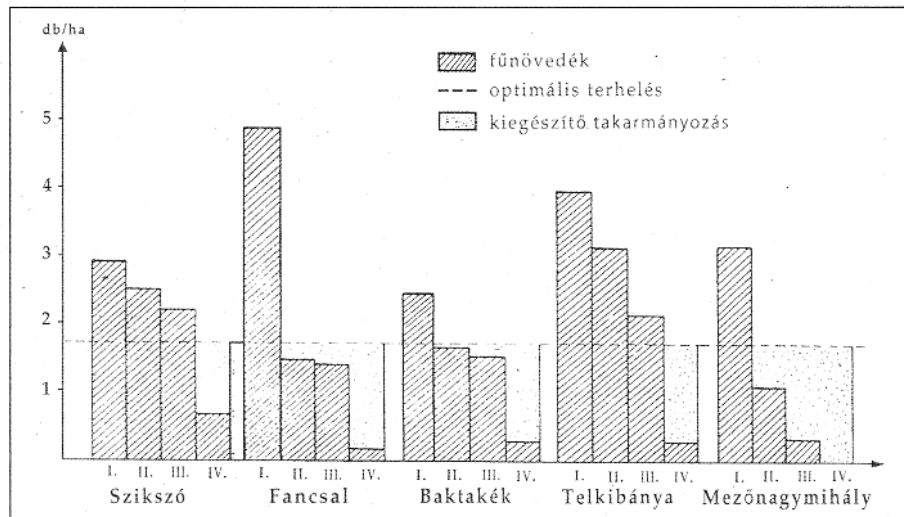
kifejlett húsmarha, illetve szaporulata, vagy tízszer annyi kifejlett juh, esetleg kecske tartható el átlagosan. A bemutatott módszerrel minden biogyep állattartó képessége meghatározható. Ha nincs lehetőség tápanyag-, főleg N-bevitelre, akkor a **természetes hozamra** kell az állattartó képességet meghatározni, ami 0,3-0,5 számossal – szarvasmarha, vagy ennek megfelelő juh – lehet hektáronként.

Számos megfigyelés bizonyítja – mind a természetes, mind pedig a telepített legelőknél –, hogy a legeltetett állatállomány nem minden növényt (fűféléket, pillangósvirágúkat, vagy egyéb növényeket) legel egyformán, hanem igen nagy az eltérés a legelőknél előforduló gyeplégyfajok **legelési sorrendje, vagy az ízletessége** között. A legelő gyeplégyfajainak különböző fejlődési stádiumában is jelentősen eltér azok ízletessége, de a növények öregedésével is pozitív vagy negatív irányban változik a legelési sorrend.

A legeltető szakembereket régen foglalkoztatja a különböző növények kedveltsége, ízletessége, vagy az, hogy a legeltetés során az állatok az egyik növényt miért szeretik jobban, miért helyezik előtérbe a másikkal szemben. Ez még abban az esetben is igaz, ha a növények azonos fejlődési stádiumban vannak, de eltérő morfológiájuk, durvább, érdesebb levelük vagy száruk miatt az állatok nem szívesen legelik őket, vagy azonos minőségű előfordulás esetén másokat helyeznek előtérbe. Minek utána sem kémiai módszerekkel, sem pedig emberi ízléssel nem tudjuk megállapítani, hogy **melyik növény mikor és miért ízlik jobban, vagy kevésbé jól** az állatoknak, ezért célszerű az állatokat „megkérdezni”, minél objektívebb módszerrel megállapítani, hogy a különböző fűféléket milyen sorrendben legelik, azoknak milyen a legeltethetőségük, legelés szempontjából milyen az ízük.

A takarmány- és gyeptermesztők szempontjából, de különösen a biogyep termesztek között sem lehet közömbös, hogy a megtermelt fűvet az állatok szívesen legelik-e, láthatóan jóllakásig fogyasztják, vagy pedig 1-2 harapás után otthagyják a számukra nem kedvelt, de végső esetben is csak kényszerből legelt növényállományt. Fontos tehát, hogy a **megtermelt zöldtakarmányt az állatok kedveljék**, szívesen legelik, hogy minél kevesebb legyen a legeltetési vagy takarmányozási veszteség. Célszerű lenne, ha a telepítésre javasolt különböző gyeplégyfajok értékelése során nem csak a mennyiséget és a beltartalmat vennénk figyelembe, hanem annak takarmányértékét, legeltethetőségét, ízét is, tehát alapvető szempont legyen, hogy az állat eszi, vagy nem eszi.

PROF. DR. BARCSÁK ZOLTÁN

Húsmarhalegélők állattartó képességének változása fűnövedékenként

